

Innst. O. nr. 41

(2002-2003)

Innstilling til Odelstinget fra energi- og miljøkomiteen

Ot.prp. nr. 86 (2001-2002)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om endring i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Olje- og energidepartementet foreslår i proposisjonen endringer i energiloven knyttet til innføring av unntak fra reglene om enkeltvedtak og klage for vedtak av Enova SF om tildeling av støtte fra Energifondet.

Departementet viser til at begrunnelsen for forslaget blant annet er Stortingets forutsetninger ved behandlingen av ny finansieringsmodell og ny organisering av arbeidet med omlegging av energibruk og energiproduksjon, og den rollefordeling som følger av omorganiseringen, jf. Ot.prp. nr. 35 (2000-2001) og Innst. O. nr. 59 (2000-2001). Målsettingen for Enova SFs forvaltning av Energifondet er å skaffe mest mulig miljøvennlige og sparte energienheter på en mest mulig kostnadseffektiv måte. Det skal ikke bygges opp en stor administrasjon i Enova SF, i stedet skal mer markedsorienterte virkemidler tas i bruk. Det er videre lagt til grunn at departementets mål og krav til resultater skal være på et overordnet nivå, og at Enova SF skal ha stor frihet både i valg og bruk av virkemidler.

Departementet foreslår at det innføres et nytt femte ledd i energiloven § 4-4 som slår fast at forvaltningsloven kapittel IV, V og VI ikke gjelder når forvalteren av Energifondet fatter enkeltvedtak om tildeling av midler fra Energifondet på vegne av staten. Forslaget innebærer at det generelt ikke vil være kla-

geadgang på Enova SFs tildeling av støtte fra Energifondet.

Departementet viser til at den adgangen til overprøving av Enova SFs faglige og skjønnsmessige vurderinger som forvaltningslovens klagereregler åpner for, vil bryte med de forutsetninger som ligger til grunn for departementets styring av foretaket. Enova SF skal ha frihet til å bestemme hvilke konkrete prosjekter som skal få støtte, på hvilken måte støtten skal gis og i hvilket omfang. Ingen enkeltaktør har rettslig krav på å bli tildelt støtte fra Energifondet.

Enova SF vil i sin konkrete virksomhet dels kunne yte støtte i former som i utgangspunktet ville falle innenfor forvaltningsloven, dels utenfor.

Det foreslås ikke noe unntak fra offentlighetsloven i den grad denne får anvendelse for Enova SFs virksomhet. Selv om Enova SF i stor utstrekning vil kunne motta opplysninger fra markedsaktører som er forretningshemmeligheter mv., vil legitime behov for å kunne unnta slike opplysninger fra offentlighet kunne ivaretas innenfor rammen av offentlighetsloven, samtidig som allmennheten sikres innsyn i den delen av virksomheten som gjelder utøvelse av offentlig myndighet.

Det foreslås et delvis unntak fra forvaltningsloven, som innebærer at loven kapittel IV om saksforberedelse ved enkeltvedtak, kapittel V om vedtaket og kapittel VI om klage og omgjøring ikke vil gjelde.

Det foreslås ikke unntak fra de alminnelige reglene i forvaltningsloven kapittel II og kapittel III om henholdsvis habilitet og alminnelige regler for saksbehandlingen. Anvendelsen av disse reglene for Enova SF vil etter departementets syn ikke virke hemmende for virksomheten, og i tillegg vil det sikre at grunnleggende regler om inhabilitet, taushetsplikt, veiledningsplikt mv. gjelder.

Det foreslås heller ikke unntak fra loven kapittel VII som gjelder forskrifter. Departementet legger til

grunn at Enova SF ikke vil drive virksomhet som innebærer fastsettelse av generelle regler som gjelder rettigheter og plikter. Enova SF er heller ikke tillagt slik myndighet fra departementet.

Selv om det fastsettes et unntak fra forvaltningsloven, vil dessuten alminnelige ulovfestede regler om forsvarlig forvaltningsvirksomhet gjelde i saker hvor Enova SF utøver offentlig myndighet.

Departementet presiserer at ikke alle deler av Enova SFs virksomhet nødvendigvis vil være utøvelse av offentlig myndighet som er undergitt forvaltningsloven og offentlighetsloven, jf. at lovene bare gjelder for private rettssubjekter i den grad de treffer enkeltvedtak eller utferdiger forskrift.

Det er i proposisjonen gitt merknader til de enkelte bestemmelsene som foreslås.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sylvia Brustad, Rolf Terje Klungland og Synnøve Konglevoll, fra Høyre, Øyvind Halleraker, Siri A. Meling og Leif Frode Onarheim, fra Fremskrittspartiet, Øyvind Korsberg og Øyvind Vaksdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Langeland og Ingvild Vaggen Malvik, fra Kristelig Folkeparti, Ingmar Ljones og Inger Stokstad, og fra Senterpartiet, Inger S. Enger, viser til Stortingets behandling av ny finansieringsmodell og ny organisering av arbeidet med omlegging av arbeidet med omlegging av energibruk og energiproduksjon, der et flertall støttet at den fremtidige organiseringen av denne virksomheten skulle samles i én institusjon. Målsettingen var, ifølge flertallet, å skaffe flest mulig miljøvennlige og sparte energienheter på en mest mulig effektiv måte.

Komiteen viser til de enkelte partiers merknader i Innst. O. nr. 59 (2000-2001).

Komiteen viser også til at Stortingets vedtak å opprette Energifondet, har medført at virksomhet og forvaltning av virkemidler er flyttet fra NVE og energiverk til Enova SF. Energifondets midler skal anvendes i samsvar med vedtekter fastsatt av departementet. Enova SF er opprettet som statsforetak etter lov av 30. august 1991 nr. 71 om statsforetak, og at det av statsforetakslovens § 4 følger at forvaltningsloven og offentlighetsloven ikke gjelder for statsforetak. Av forarbeidene til bestemmelsen fremgår det imidlertid at dersom et statsforetak blir tillagt myndighet til å treffe enkeltvedtak eller utferdige forskrift, vil likevel disse lovene gjelde for denne delen av virksomheten.

Komiteen viser videre til departementets forslag om at det innføres et nytt femte ledd i energilo-

ven § 4-4 som slår fast at forvaltningsloven kapittel IV, V og VI ikke gjelder når forvalteren av Energifondet fatter enkeltvedtak om tildeling av midler fra Energifondet på vegne av staten. Forslaget skal medføre at Enova SF kan forestå en effektiv forvaltning av midlene fra Energifondet i tråd med Stortinget intensjoner.

Komiteen har merket seg at den foreslåtte lovendring ble sendt til høring den 19. februar 2002, og komiteens medlemmer er kjent med høringsinstan-nes syn på denne.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, vil videre understreke departementets og Stortingets målsetting om at det ikke skal bygges opp et stort byråkrati rundt Enova SF, men at man i stedet tar i bruk mer markedsorienterte virkemidler.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til et tidligere flertall i komiteens målsetting for ENOVA (jf. Innst. O. nr. 59 (2000-2001) om energilova og Innst. S. nr. 122 (1999-2000) om energimeldinga):

- å avgrense energiforbruket vesentlig mer enn om utviklingen ble overlatt til seg selv,
- å bruke 4 TWh mer vannbåren varme årlig basert på nye fornybare energikilder, varmepumper og spillvarme innen 2010,
- bygge vindkraftanlegg som årlig produserer 3 TWh innen 2010.

Dette flertallet gikk inn for at det skulle bevilges 5 mrd. kroner over 10 år til omlegging av energibruk og energiproduksjon for å nå dette målet, og det ga sin tilslutning til at det måtte vurderes å opprette et nytt frittstående organ med ansvar for energisparing og nye fornybare energikilder.

Disse medlemmer er enige at ENOVA i sitt operative arbeid skal benytte eksterne samarbeidspartnere og at det skal gjøre seg bruk av markedet. Disse medlemmer presiserer at mer markedsorienterte virkemidler innebærer samarbeid med Forskningsrådet, SND, SIVA, SFT og andre institusjoner med nærliggende oppgaver knyttet til energiområdet, samt innkjøp av tjenester fra eksterne kompetansemiljøer. Disse medlemmer registrerer at det er bekymring for utviklingen og opprettholdelsen av erfaringen og kompetansen hos de regionale enøk-sentra, og understreker ENOVAS ansvar for å videreutvikle og dra nytte av denne erfaringen og kompetansen.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endring i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

I

I lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) gjøres følgende endring:

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 10. desember 2002

Hallgeir H. Langeland

fung. leder

§ 4-4 nytt femte ledd skal lyde:

Lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kapittel IV, V og VI gjelder ikke når forvalteren av Energifondet treffer enkeltvedtak på vegne av staten om tildeling av midler fra Energifondet.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

Øyvind Vaksdal

sekretær og ordfører